
Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 12.2.2025 klo 12.30–15

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara (Vihr.) pj.
Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)
Vesa Paavonen (SDP)
Jussi Silvonen (Vas.)
Reetta Angelvo-Riipinen(PS), etäyhteys

Järjestöjen edustajat:

Leena Lähdesmäki Eläkeläiset ry., Helsingin aluejärjestö
Pirjo-Liisa Kangasniemi Helsingin kansallinen senioripiiri, vpj.
Erik Wallin Samrådet i SPF Helsingfors
Lahja Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri
Liisa Hangonmäki Helsingin Kunnalliset eläkeläiset
Eva Rönkkö Jade-yhteisö, etäyhteys
Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat
Maarit Turu-Gromoff Helsingin Muistiyhdistys
Ulla Lumijärvi Helsingin seurakuntayhtymä

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Pia Nurme Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (klo 14 asti)
Emmi Komlosi Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, etäyhteys
~~Satu Tarula~~ ~~Kaupunkiympäristön toimiala, Pirjo Tujulan varajäsen~~
Minna Ekman Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, Silva Siponkosken varajäsen
Tommi Sulander Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia):

Marja Säikkä asiantuntija, vanhusneuvoston sihteeri
Tiina Lappalainen asiantuntija, vammaisneuvoston sihteeri (klo 13.50 asti)
Tuija Mustajärvi asiantuntija, kumppanuustiimi (klo 13.50 alkaen)

Vierailijat:

Stina Högnabba Kaupunginkanslia, kohta 5
Tarja Loikkanen Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kohta 5
Lars Rosengren Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 6 (etäyhteys)
Maritta Haavisto Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 7

1 Kokouksen avaaminen

Avattiin kokous 12.30

2 Osallistujien toteaminen

Todettiin osallistujat. Osa osallistujista on etäyhteydellä

3 Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

4 Muistion tarkastaminen ja edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio on toimitettu sähköpostitse ja se löytyy myös vanhusneuvoston verkkosivuilta. Valittiin tämän kokouksen muistion tarkastajiksi Leena Lähdesmäki ja Vesa Paavonen.

5 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen (Hyte) uudistettu johtaminen ja koordinaatio

Stina Högnabba ja Tarja Loikkanen, klo 12.40–13.10

Stina Högnabba esitteli uudistuksen taustaa, rakennetta ja työtapoja. Esitys on liitteenä. Hyte-työ on edistävää ja ehkäisevää kaupunkiyhteistä työtä, jonka tavoitteena on hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen ja lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä on kunta-Helsingillä, mutta sitä tehdään yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa.

Uudessa rakenteessa on kolme elämänkaaren mukaista työryhmää, joilla on yhtenäiset tehtävät. Tarja Loikkanen johtaa ikääntyneiden työryhmää. Työryhmässä on edustajat kaikilta toimialoilta. Ikääntyneiden työryhmä tekee yhteistyötä vanhusneuvoston kanssa hyvinvointisuunnitelman valmistelussa.

Esittelyn jälkeen käytiin keskustelua hyte-työstä. Esiin nousi sukupolvien välinen yhteistyö ja siihen liittyvä tilojen yhteiskäyttö. Paikallisuutta ja alueellisia kohtaamisia on huomioitu esimerkiksi kaupunkiuudistusalueilla. Talvikunnossapidon vastuu on kaupunkiympäristön toimialalla. Ulkoilureittejä ja niiden jakautumista eri puolille kaupunkia tarkastellaan.

Vanhusneuvosto nosti myös esiin ulkomaalaistaustaisen ikääntyneen väestön osuuden nousun. On tärkeää, että vähemmistöihin kuuluvat iäkkäät tulevat näkyväksi ja erityistarpeita huomioidaan hyvinvointierojen vähentämiseksi. Järjestökenttä tarjoaa tässä yhteistyötä. Lisäksi kysyttiin Muistiystävällinen Helsinki -verkoston toiminnasta. Verkosto järjestää muun muassa vuosittaiset Aivoterveysmessut.

6 Tilannekatsaus palveluverkon suunnittelusta: Visio tulevista keskuksista ja terveysasemal palvelun sijoittumisesta tulevaisuuden palveluverkossa

Lars Rosengren, klo 13.10–13.40

Lars Rosengren esitteli terveys- ja hyvinvointikeskusten, perhekeskusten ja seniorikeskusten palveluverkkovalmistelua vuodelle 2035. Esitys on liitteenä ja siitä käy ilmi jo valmistuneet sekä suunnitellut tulevat keskuksat aikatauluineen.

Vanhusneuvosto tiedusteli syytä sille, että kuvantamista ei tehdä samassa paikassa muiden palvelujen kanssa. Tavoitteena on ollut, että kaikki terveys- ja hyvinvointikeskukset sisältäisivät myös laboratorio- ja kuvantamispalvelut. HUS:n kanssa on käyty keskusteluja. Laboratorio- ja kuvantamispisteiden määrään vaikuttavat mm. tutkimusten määrä ja henkilökunnan riittävyys. Lisäksi vanhusneuvosto toivoi tietoa Malmin terveys- ja hyvinvointikeskuksen kuvantamispalvelun suunnitelmista ja kulkuyhteyksistä. Tämän keskuksen osalta on käynnissä vielä lisäselvityksiä, joiden valmistumista odotetaan.

Vanhusneuvosto kysyi nykyisten terveysasemien asiakastytyväisyyskyselyjen hyödyntämisestä. Asiakastytyväisyystiedot ovat käytössä ja myös infotilaisuuksissa on kerätty mielipiteitä. Kampin ja Myllypuron osalta päätöksentekoprosessi on jo valmis, mutta muiden keskusten osalta vaikuttamisen mahdollisuuksia on vielä. Vanhusneuvosto muistutti suunnittelussa esteettömyys- ja saavutettavuusasetuksen huomioimisesta ja totesi, että ikääntyneet käyttävät paljon julkisia terveyspalveluita. Saattoliikenne tulee ottaa asioinnissa huomioon.

7 Tiedotusasiat

Kokouksessa oltiin hieman edellä aikataulusta, joten tiedotusasiat siirrettiin kohdasta 12 kohdaksi 7. Samalla kokouksen muut aiheet siirtyivät yhden kohdan eteenpäin.

- a. Talousneuvola ja talousneuvonta tarjoavat vierailuja eläkeläisjärjestöihin.
Talousneuvola on Oodissa keskiviikkoisin. Apua talousvaikeuksiin kannattaa hakea matalalla kynnyksellä.
- b. Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat olivat keskustelemassa Helsingin Sataman kanssa Länsisataman esteettömyydestä. Vanhusneuvoston toivomat penkit on jo asennettu ja vammaisneuvoston esiin nostamia saattoliikenteen ja esteettömyyden asioita myös edistetty.
- c. Vanhusneuvoston uuden toimikauden (2025–2027) toiminnan, kokoonpanon ja asettamispäätöksen valmistelu käynnistyvät Kerro kantasi -kyselyllä 1.4.–30.4. sekä keskustelutilaisuudella 25.4.2025 klo 13–15. Ennakkotieto on lähetetty sähköpostitse. Tietoa toivotaan välitettävän edelleen.
- d. Vanhusneuvoston jäseniä on kutsuttu kommentoimaan opastesuunnitelmia Laajasalon terveysasemalle 13.2.
- e. Vammaisneuvosto kutsuu vanhusneuvoston jäsenet mukaan iltakouluunsa 10.3. klo 16.30–18 (Teams). Aiheena on omaishoito. Linkki lähetetään vanhusneuvoston jäsenille sähköpostitse.

8 Seniorikeskushankkeet

Maritta Haavisto, 13.40–14.00

Maritta Haavisto kertoi seniorikeskushankkeiden tilanteesta. Tilanne on haastava ja taustalla on muun muassa muutokset ARA:n investointiavustuksissa. Osa seniorikeskusrakennuksista on remontin tai uudisrakennuksen tarpeessa. Laitoshoito tulisi muuttaa palveluasumiseksi, mutta kaikkien nykyisten rakennuksien tilat eivät ole palveluasumiseen soveltuvia. Muutokset rahoituksessa nostavat asumisen vuokria yli Kelan asumistukirajojen. Neuvotteluja on käyty ja erilaisia ratkaisuja etsitty.

Toteutuvia uudistuksia ovat Jakomäen palvelutalon rakentaminen, joka on käynnissä, Laajasalon palvelutalon saneeraus sekä Koskelan seniorikeskus, jonka rakentaminen alkaa toukokuussa. Useiden hankkeiden suunnittelu on viivästynyt tai keskeytynyt.

Keskustelussa todettiin, että kiinteistöt kuuluvat kunta-Helsingille, vaikka palveluasuminen onkin sotepe:n palvelua. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala maksaa vuokraa kunta-Helsingille, ja vuokran tasoa ei ole määritelty laissa. Poliittisilla päättäjiillä on päätäntävalta myös tässä asiassa.

Vanhusneuvosto kysyi Koskelan muistikylän suunnitelmista. Muistiystävällisyyden elementit huomioidaan suunnittelussa esimerkiksi pihojen käytön osalta. Keskusteluissa nousi esille elämänkaariajattelu rakentamisessa ja rakennuksien muuntojoustavuus, sekä rakentamisen kohtuuhintaiset materiaalivalinnat.

Laitoshoitoa purettaessa on tarkoitus korvata paikat ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoilla, minkä vuoksi saneeraukset ja niiden toteutuminen ovat tärkeitä. Vanhusneuvosto toivoo tietoa eri kieliryhmiin kuuluvista ikääntyneistä seniorikeskuksien asukkaina.

9 Lausunnot ja kannanotot

a. Sateenkaariseniorien palveluasumista koskeva lausunto

Vanhusneuvoston edellisessä kokouksessa heräsi aiheesta laajaa keskustelua asian eri näkökulmista ja asiaa käsiteltiin myös työvaliokunnan kokouksessa.

Vanhusneuvosto kävi keskustelua lausunnon sisällöstä. Päätettiin lausua, että Helsingin kaupungin on otettava huomioon yhdenvertaisuuslainsäädäntö.

b. Yhtyminen vammaisneuvoston kannanottoon esteettömyystyön vastuusta

Vammaisneuvosto on tekemässä kannanottoa esteettömyystyön vastuusta ja on ehdottanut, että vanhusneuvosto yhtyisi kannanottoon. Vanhusneuvosto päätti ehdottaa vammaisneuvostolle, että kannanottoon lisätään saavutettavuuden edistäminen ja yhtyä kannanottoon. Muokattu kannanotto käsitellään työvaliokunnan kanssa.

c. Kannanotto/kirjelmä asiakasmaksujen perimättä jättämiseen liittyvästä tiedottamisesta

Asia on noussut esille ikääntyneiden toimeentuloa käsitelleessä Ikädialogissa ja vanhus- ja vammaisneuvoston työvaliokuntien yhteisessä kokouksessa. Asiakasmaksujen perimättä jättämisen mahdollisuudesta tulisi tiedottaa ja ohjeistaa nykyistä selkeämmin. Asiasta pyydetään tietoa, ja kun vastauksia saadaan, käsitellään asiaa työvaliokunnan kokouksessa.

d. Kannanotto kaupunkistrategian valmisteluun

Vanhus- ja vammaisneuvoston yhteisessä työvaliokunnan kokouksessa nousi esille halukkuus tehdä kannanotto ikääntyneiden ja vammaisten helsinkiläisten huomioimisesta ja näkyvyydestä tulevan kaupunkistrategian valmistelussa. Tutustutaan strategiavalmistelun tueksi koottuun [toimintaympäristön kuvaukseen](#).

Päätettiin, että työvaliokunta valmistelee kannanottoa. Vammaisneuvoston kanssa tehdään yhteistyötä. On tärkeää, että esteettömyys ja ikääntyneiden ja vammaisten helsinkiläisten tarpeet nousevat esiin.

e. Liikuntapalveluiden vastaus vanhusneuvoston esitykseen ikääntyneiden maksuttomasta liikkumisesta

Liikuntapalveluiden vastaus vanhusneuvostolle on tullut 10.2., ja se on toimitettu kokouskutsun liitteisiin 11.2. Päätettiin siirtää asian käsittely seuraavaan kokoukseen, jolloin vastaukseen on ehditty perehtyä.

10 Muut asiat:

a. Elämän nälkä -messut 18.3.2025 Kaapelitehtaalla.

Tapahtuma on klo 10–17, ja vanhusneuvostolla on messupöytä klo 10–14. Esittelyvuoroihin ilmoittautumiset Marjalle.

b. Ikääntyneiden Hyte-neuvotteluihin 5.3. valmistautuminen

Työvaliokunnan kokouksessa koottiin aiheita, joita vanhusneuvosto voisi nostaa hyte-neuvotteluissa esille. Ehdotettuja aiheita ovat yksinäisyyden lieventäminen, syrjäytymisen ehkäisy, avoimien palvelujen, kuten palvelukeskuksien toiminnan

VANHUSNEUVOSTO

jatkuvuuden varmistaminen, epäviralliset omaishoitajat ja heidän jaksamisensa varhainen huomioiminen, digitalisaatio, liikenne ja liikkuminen sekä järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö. Päätettiin jatkaa työskentelyä Forms-kyselyn avulla, vastausaikaa 24.2. klo 11 asti.

c. Osallistujat ILME -keskustelutilaisuuteen

Vanhusneuvostolle on tullut pyyntö valita kaksi osallistujaa ilmanlaatuviestinnän kehittämistä koskevaan keskustelutilaisuuteen torstaina 3.4.2025 klo 14–16. Reetta ja Pirjo-Liisa osallistuvat.

11 Toimijoiden ajankohtaiset

Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

12 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.00.

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Marja Säikkä
sihteeri

Muistion tarkistivat:

Leena Lähdesmäki

Vesa Paavonen